

VÄSTERNORRLANDS IDROTTSARV

Medlemstidning för Västernorrlands IdrottsHistoriska Sällskap

**Emma Johansson skär mållinjen som Svensk mästare på toppen av Kinnekulle.
Ett av hennes många SM-guld i Härnösands cykelklubbs tröja.**

Innehåll i detta nummer: Sida

Ordförande har ordet	2
Emma Johansson	3
Lag Hasselborg	6
Rapport från årsmötet	9
Herr-SM i orientering 1948 i Ljustorp	10
Kaféträff med ishockeylegendarer	12
Lena Wallgren	13
Idrottens väg till folkrörelse	14
Krönikan - Tomas Tiberg	18
Annonser	19

Bara några ord från redaktionen...

Så är det så dags med ett nytt nummer av vår idrottshistoriska tidning. Vi frågar oss till och från, hur långt tillbaka man skall gå för att en händelse skall vara historisk. Frågar vi runt får vi väldigt olika svar.

Någon säger:

-När en idrottsutövare avslutar sin karriär, då är hen historia.

En annan påstår:

-Det som ägde rum på 80-talet och tidigare, det är historia.

Slutsats, vi tolkar det som att det inte finns något bra svar på frågan, och det gör det lätt för oss. Hittar vi intressanta människor eller händelser att skriva om, då gör vi det. Som vanligt blir det då en blandning av vinter- och sommaridrotter, precis som vi har det i detta nummer samtidigt som vi också vidgar vyerna och speglar hur idrotten har förändrat vårt liv (eller inte).

Samtidigt som vi önskar dig en trevlig läsning hoppas vi du får en fin sommar vad nu det kan innebära för just dig; resor, bad, vandringar, snickra på fritidshuset eller varför inte läsa en god bok, sådana finns det gott om. Det sistnämnda har det goda med sig att det krävs inte bra väder. Kom ihåg vad den lundensiska författaren Falstaff, Fakir skaldade:

Läsa böcker gör dig klok, därför läs varenda bok.

Leif Bolin

Ordföranden har ordet

Mitt första år som ordförande har passerat och tack för förnyat förtroende. Vi hade ett trevligt årsmöte i fina Söråkers folkets hus som Ewa Lindstrand förtjänstfullt anordnat. Årsmötet leddes utmärkt av Kjell Carnbro tidigare chefredaktör på Sundsvalls tidning. Tack Kjell!

Även resten av styrelsen blev omvald med undantag av Mats Hamberg som avgick under året på grund av flytt söderut. Ny i styrelsen blev Bo Håkansson, Bosse har en bakgrund som informatör på Samhall i Härnösand och på Västernorrlands Idrottsförbund i Sundsvall.

Styrelsen har och kommer att ha diskussioner om hur vi kan öka intresset och därmed antalet medlemmar i vår förening. Vårt syfte är att bevara och hylla den västernorrländska idrottshistorien. Idrottare, föreningar, tävlingar och arenor som skapat den idrott vi har idag i länet. Tidningen är så klart vår viktigaste kanal för att göra det men även de böcker som vi varit med att ta fram.

Idrott och rörelse i någon form när vi blir äldre är viktigt för folkhälsan och vi hoppas också att vi på något sätt kan bidra till det genom vår verksamhet. Just nu satsar Riksidrottsförbundet på utvecklingsinsatser som bidrar till att göra det lättare och roligare att idrotta hela livet. Det handlar om att behålla och öka involveringen av 65+ både som aktiva och ledare i våra idrottsföreningar. Jag tycker att svensk idrott generellt inte tar tillvara på den kunskap och erfarenhet som finns hos idrottspensionärer och ålderspensionärer. Vi i Västernorrlands idrottshistoriska förening vill bidra till ett ökat engagemang för idrott genom vår verksamhet.

Tyvärr så har vi de senaste två åren tappat medlemmar vilket så klart är tråkigt. Styrelsen kommer att lägga stort fokus på vad vi kan göra för att få intresset att öka och därmed bli medlemmar i vår förening. Vi har bland annat bestämt att vi ska lägga lite mer fokus på idrottare och händelser som ligger mer i närtid än vad vi gjort tidigare. Finns det andra idrottshistoriska föreningar i närheten som vi kan samverka med? Hur gör vi för att öka intresset i Ånge, Sollefteå och Örnsköldsvik? Borde vi arrangera resor till stora tävlingar tex Finnkampen? Tankarna är många men vi har inga svar ännu.

Med önskan om en sol och varm vår och sommar

Anette Norberg

Idag eftertraktad TV-cykelexpert Silver-Emma har inte släppt sin sport

Hon skrev svensk cykelhistoria när hon som första svenska kvinnliga cyklist tog medalj i OS och blev "Silver-Emma" med hela svenska folket.

Men det blev ytterligare en OS-medalj av samma valör innan Emma Johansson bestämde sig för att ställa undan cykeln.

-Det var ett bra avslut i Rio-OS och det aldrig varit aktuellt med någon comeback, säger hon.

Idag syns trebarnsmamman som expertkommentator norska TV-sändningarna från Tour de France. Även i Svensk TV dyker hon upp då och då, senast i Mästarnas mästare där hon ifjol tog sig ända till finalomgången. När det drar ihop sig till Visats cykelsändningar från VM är hon uppskattad cykelexpert

Emma växte upp i Kyrkdal, en liten by mellan Kramfors och Sollefteå. Det var tre syskon; storebror Johan och lillebror Jonas. Fritiden handlade mycket om att åka skidor och spela pingis. Hon började tävla längdskidor på distriktsnivå.

När Emma skulle börja i årskurs fyra flyttade familjen till Sollefteå och då började hon tävla mer på allvar i Sollefteå skidklubb.

-Det var väldigt seriöst med hårdträning och alltid kallt, har aldrig gillat det. Men det gick bra med tävlandet och det var nog genom skidåkningen som jag skapade en bra grund, berättar Emma.

Varje år ordnade skolan en tiokamp och en av grenarna varden nya sporten mountainbike, hämtad från Klippiga bergen i USA.

-Oj, vad kul med mer lek och bra sommarträning inför skidsäsongen, tänkte jag.

Samtidigt började hennes bror Johan träna mountainbike med Forsmo IF. Emma hängde på med en tung 2 000 kronorscykel från OK. Brorsan hjälpte till att kruva bort pakethållaren och hon började tävla som tolvåring.

-Stockholmarna kom med sina värstinghojar, men det visade sig att jag hade kapacitet att hänga på dem. Det sporrade mig och dessutom var cykeltävlingarna mer på lek än skidloppen.

När det var dags att välja sport var Emmas val givet. Hon sökte in till cykelgymnasiet i Skara och började där månaden innan hon fyllde 16 år. Det var ett stort steg att flytta långt hemifrån, sköta sig helt själv, jämfört med tryggheten hemma.

-Jag hamnade i ett bra gäng. Vi tjejer tränade alltid med killarna. Det fanns inga planer på OS-medaljer då och jag levde i nuet och såg det mest som ett stort äventyr, berättar hon.

I början i trean bestämde hon sig för att satsa mer på landsväg. Hennes klubb i Sollefteå hade inte den grenen i sitt program och då valde hon att ta kontakt med Härnösands cykelklubb som hjälpt Emma på hemmaplan, under hela hennes karriär.

-Jag blev mer och mer biten av landsvägscykelingen. En ny dimension med taktik och rävspel, det fascinerade mig.

Emma blev uttagen till VM i Portugal efter segern i junior-SM, 2001. Hon punkterade på tempoloppet och blev sist, men det gick bättre i linjeloppet och fick placering 18.

Hon valde spanska som andraspråk under gymnasietiden. När skolan slutade stod Emma i valet att satsa eller inte. Drömmen var att bli proffscyklist och tänkte och det skulle vara kul att åka till Spanien och tävla för någon klubb den hösten.

-När vi åkte hem bestämde vi oss för att stanna till hos cykelfamiljen Dekkers i Nederländerna. Härnösands cykelklubbs Christina Vosveld (10 SM-guld) känner dem väl från hennes karriär. Säsongen därpå åkte jag ner till dem, bodde i deras tvättstuga och hjälpte till med barnpassningen.

Hon trivdes direkt jättebra med tjejerna och ledarna. Blev elva på första tävlingen och var jättenöjd. Men det tog slut redan på andra etappen efter en krasch som resulterade i ett brutet finger.

-Tänkte att där gick min chans, lika bra att åka hem, nu får jag ingen ny. Men de var nöjda med min insats och jag fick köra i världscupen lite senare. Blev 21:a och fick ett proffskontrakt med dem. Det var liten lön, men jag behövde bara fickpengar. Allt det övriga; cyklar, boende, resor och mat stod proffslaget för.

2006 träffade Emma sin blivande man Martin Vestby från Norge, i samband med cykelgalan i Falun. Han cyklade för ett belgiskt proffslag och bodde i Belgien som nu blev den fasta adressen under hela hennes cykelkarriär.

-Martin blev nu min tränare. Han är den person som har betytt allra mest i min utveckling. Vi satte upp tydliga mål och efter sjätteplatsen i VM 2007 ringde förbundskaptenen Hans Falk och berättade att jag var uttagen till OS i Peking. Det kändes jättestort.

-Vår plan var att OS skulle bli ett delmål inför London OS fyra år senare. Efter det skulle jag gå i "pension".

OS-silvret i det dramatiska loppet vände upp och ned på tillvaron. Det var Skandinavien's första medalj. Emma blev inbjuden till svenska ambassaden och andra tillställningar.

-Jag hade ingen vana att hantera media. Dubbla världsmästarinnan Susanne Ljungskog var ju det stora affischnamnet. Nu var allt fokus på mej. Det tog en massa energi inför tempoloppet senare i OS. Men lärde oss en massa, bland annat att tacka nej.

I fortsättningen fick Martin vara hennes manager och sköta kontakterna med media och andra. Emma skaffade också en ny mobil och ett nytt telefonnummer.

-Så här i efterhand var det ett klokt beslut, jag var nära att bli utbränd.

Emma Johansson representerade Härnösands cykelklubb under alla SM-starter

Säsongen 2008 fick Emma Johansson sitt stora genombrott med OS-silvret i Peking. På hemmaplan hade hon hårda duster med dubbla världsmästarinnan Susanne Ljungskog som på bilden ligger på hennes rulle.

Emmas OS-medalj från Peking

Emma kände nu att hon hade fått ett genombrott, var etablerad i världseliten och planen var nu OS i London, 2012. Inför säsongen laddade hon upp på Kanarieöarna, ett ställe som hon har varit och tränat på flera gånger.

I en utförlöpa uppe i bergen, fick hon möte av två bilar som tog upp hela vägbanan.

-Min enda chans var att försöka komma emellan dem och förhindra en krasch mot bergväggen, men det blev för tight och jag kolliderade med bilarnas backspeglar och bröt båda nyckelbenen. Det blev operation i Belgien och snabb rehab. Jag ville inte missa den så viktiga försäsongen inför OS, men hade inte den mentala orken att gå med i den avgörande utbrytningen i OS-loppet i London.

Det var en tuff säsong och Emma tog nu hjälp av en mental coach att bearbeta olyckan, sluta ältä saker och gå vidare. Den kraschen blev viktig för att finna rätt tankesätt - att ta bort ordet inte och i stället tänka vad hon kan göra bättre.

Inför säsongen 2016 rankades Emma som världsetta och i OS-linjeloppet var hon en het guldkandidat. Men respekten var stor för banan i Rio, den var väldigt krävande.

-I slutet handlade det bara om att överleva och jag gick på autopilot i sista backen.

Emma är övertygad om att hon vunnit loppet om hon dragit upp dragit upp spurten, men det var mycket under loppet som också var stolpe in.

-Utan all erfarenhet hade jag inte alls varit med i medaljdiskussionen. Självklart är jag stolt över silvermedaljen som blev ett fint avslut på min långa cykelkarriär och att få ha min familj på plats kändes också bra berättar hon.

Emma in action under VM-loppet i Florens (2013) där det blev ett silver

Idag bor Emma (har dubbelt medborgarskap) och Martin i Tönsberg, Norge. Martin är engagerad i ett proffslag och reser en hel del jorden runt. I familjen finns barnen Morris, 5 år, My 3 år och Maja 1 år.

My föddes med Downs syndrom och ett hjärtfel. Hon har opererats och allt har gått bra. Mammorollen tar en massa tid men Emma hinner med att jobba med TV. Det började i SVT som sände VM 2017. Idag är det mest norska TV2 som anlitar hennes tjänster

- Sporten är så mycket större här jämfört med i Sverige. Norge har flera världsstjärnor.

Hon tycker förstås att det är positivt att damcykel numera visas i de stora sportkanalerna, det ger mer sponsorer och pengar till sporten.

Idag har de stora herrlagen egna damlag med samma minimilön som herrarna.

-Jämställdheten har blivit bättre och det är stor skillnad jämfört med de åren jag var aktiv. Historiskt har de styrande i UCI (internationella cykelförbundet) varit konservativ på det området.

Förhoppningsvis får Norge fram fler duktiga damcyklister, så att det blir mer TV-jobb i framtiden. Även som ledare. Emma har inlett ett samarbete med proffslaget Uno X damlag.

Hon hinner också med föreläsningar när tid medges, bland annat för unga cykeltjejer i Sverige. Hennes fond delar också årligen ut ett stipendium till en lovande cykeltjej. Och i hemmaklubben i Härnösand cyklar ungdomar omkring i hennes skänkta proffsskläder -Det är ett sätt att betala tillbaka för allt vad sporten och Härnösands cykelklubb har gett mig, säger hon.

Text: Ola Thelberg (ordförande i Härnösands cykelklubb under Emma Johanssons tävlande i klubben)

Fakta

Viktiga segrar: Trophée d'Or féminin (2008), Ronde van Drenthe (2009), Baskien runt (2016)

OS: Silver linjelopp Peking (2008), Silver linjelopp Rio de Janeiro (2016)

Världsmästerskap: Silver linjelopp Florens (2013), Silver lagtempo Ponferrada (2014), Brons linjelopp Ponferrada (2014), Brons linjelopp Toscana (2013), Brons linjelopp Melbourne (2010)

SM: Sex guld i tempolopp och fyra guld i linjelopp

I mästarernas mästarare visade Emma vinnarinstinkt som räckte ända till semifinal

Lag Hasselborg skördat många medaljer

Grunden lades i Sollefteå Curlingklubb

Namnet Hasselborg har under de senaste decennierna inneburit stora idrottsliga framgångar för Sverige, Västernorrland, Ångermanland. Det har handlat om guld och brons i OS, guld och silver i VM, guld och silver i EM, guld och silver i junior-VM, Nordiska mästerskap samt mängder av svenska SM-titlar. Grunden till de stora framgångarna finns i Sollefteå, tre generationer tillbaka. Hos farfar Curt Hasselborg.

Sollefteå CK:s svenska mästarlag i oldboys och veteraner. Fr.v. Sven Jeansson, Curt Hasselborg, Axel Kamp och Åke Nilsson. Foto: SCF arkiv.

Sollefteå Curlingklubb bildades säsongen 1933-34 och drygt 40 år framåt handlade det om spel utomhus på Nipvallens curlingbanor. I huvudsak på naturis men så småningom på konstfrusna banor. Grannklubbarna i Härnösand och Örnsköldsvik fick tak över sina banor på 60-talet men det dröjde ända till 1977 innan Sollefteås fina curlinghall kunde invigas på Nipvallen.

Då hade Curt Hasselborg redan haft en fin karriär som medlem i Åke Nilssons lag som också innehöll namnen Axel Kamp och Sven Jeansson. Laget tillhörde länge eliten i Norrland och sopade hem SM-guld för oldboys (+45) tre år i rad 1977-79. De fortsatte sedan i den äldsta klassen (+60) med SM-guld veteraner både 1980 och -81.

Medaljer i VM och EM

Curt Hasselborgs stora curlingintresse smittade av sig till sönerna Stefan och Mikael som bildade lag med Hans Nordin och Lars Wernblom. De etablerade sig i svenska eliten i tidigt 80-tal och 1983 kom första stora framgången. Först seger i Elitserien 1983 vilket ledde till VM-spel i Regina, Kanada där laget nådde semifinal men förlorade mot Kanada som sedan vann guldet.

Men två år senare, 1985 i Glasgow, blev det silvermedalj. Efter vinst i särspel mot Skottland blev det seger över Danmark i semifinalen men tyvärr förlust i VM-finalen mot Kanada.

Året efter vid VM i Toronto blev det ny semifinal för lag Hasselborg men tyvärr förlust i semifinalen mot Kanada och sedan förlust mot USA i bronsmatchen.

*Stefan Hasselborg i sitt första VM 1983.
Foto: Mike Burns*

Men guldmedaljen kom några år senare, 1990 i Europamästerskapen i norska Lillehammer. Lars Vågberg hade då ersatt Lars Wernblom medan Stefan och Mikael hade bytt plats i laget med "Micke" som ny skip och fyra. Fyra år senare fick västernorränningarna nöjet att vinna ny EM-medalj, brons på hemmaplan i Sundsvall. Lag Hasselborg spelade ytterligare två VM-turneringar, 1992 och 1996 men nådde inte slutspel.

Lag Hasselborgs europamästare i Lillehammer 1990. Fr v: Lars-Åke Nordström (tillhörde Örnsköldsviks CK men reserv vid EM), Hans Nordin, Mikael Hasselborg, Lars Vågberg och Stefan Hasselborg. Foto: Håkan Sundström

Stefan förbundskapten

Stefan Hasselborg blev kvar i Sollefteå där han arbetade många år på Vemyra skolkhem. Inom curlingen blev han en mycket uppskattad ledare, bl a som ordförande i Sollefteå CK, ismakare både på hemmaplan och åt Svenska Curlingförbundet. Han var också förbundskapten för svenska landslaget under tre olympiska spel 2002, 2006 och 2010 samt vid VM och EM under samma tidsperiod. Det var ju 2002 och 2006 som Anette Norberg från Härnösand skippade de svenska lagen till OS-guld.

Intresset för curling ärvdes av dottern Maria "Mio" Hasselborg som deltog i Anette Norbergs lag från Härnösands CK som vann EM-guld både 2001 och 2002. Mio blev också svensk mästarinna med CK Granit-Gävle 2006 och fick spela EM samma år med en sjätteplats som resultat.

Mikael till Stockholm

Mikael Hasselborg flyttade till Stockholm för studier och lärarjobb. Där träffade han Pia Appelgren som spelade curling i Magnus Ladulås CK så bra att hon vann SM-silver 1984 och var nära VM-spel. Det blev bröllop och sedan två barn, Marcus född 1986 och Anna 1989.

Barnen Hasselborg växte mer eller mindre upp i Sundbybergs curlinghall. De bildade var sitt lag och snabbt kom framgångarna. Marcus var bara 14 år när han skippade hem guld i SM yngre juniorer år 2000 tillsammans med Sebastian Kraupp, Vincent Stenberg och Jacob Linder. Laget försvarade YJSM-titeln året därpå innan det blev spel i den äldre juniorklassen.

Där ingick Marcus i Sundbybergs lag som vann tre raka JSM 2005, -06 och -07 och fick spela junior-VM där det blev tre raka silvermedaljer.

Marcus lag blev också Nordiska juniormästare åren 2005 och 2006 samt ingick i Sveriges lag som spelade VM seniorer 2006 med femte plats som resultat. Marcus vann SM-guld i mixed 2010 och bytte senare klubb till Härnösands CK och skippade hem SM-guld säsongen 2011-12.

Mikael Hasselborg spelar en sten vid VM i Garmisch-Partenkirchen 1992, assisterad av Stefan Hasselborg och Lars Vågberg. Foto: Håkan Sundström

Mikael Hasselborg vid VM 1992. Foto: Håkan Sundström

Yngst och minst

Lillasyster Anna Hasselborg var både minst och yngst i laget när hon 2003 skippade hem YJSM-guld till Sundbybergs CK tillsammans med Sabina Kraupp, Sigrid Kamp, Zandra Flyg och Agnes Knochenhauer. 2008 och 2010 vann hon SM i mixed innan det blev JSM-guld 2009 och en 6:e plats i junior-VM.

Året därpå hade Anna och på dagen jämnåriga Agnes flyttat över till CK Granit-Gävle och systarna Jonna och Sara McManus samt Anna Huhta. Det blev en succé med först ny JSM-titel och sedan guld i junior-VM.

Tillbaka i Sundbybergs CK fortsatte den internationella karriären med EM-debut och 5:e plats 2014. Men både 2016 och 2017 skippade Anna hem EM-silver innan det blev två raka EM-guld 2018 och 2019. Silver igen 2021 och 2024.

*Anna Hasselborg i aktion under sitt första internationella mästerskap, EM mixed 2008.
Foto: SCF arkiv.*

OS-guldet 2018

Annas stora säsong var 2017-18. Efter EM-guldet på höstkanten blev det OS-guld i sydkoreanska Pyeongchang tillsammans med Agnes Knochenhauer, Sara McManus, Sofia Mabergs och Jennie Wählin. Fyra år senare i Peking blev det OS-brons för laget.

I lag-VM saknar Anna och hennes lag hittills guld men det blev silver både 2018 och 2019. Men Anna har ett VM-guld, i klassen mixed dubbel 2019 tillsammans med Oskar Eriksson, olympisk mästare 2022 och sjufaldig världsmästare i Niklas Edins lag.

Nu satsar Annas lag Hasselborg mot nytt VM i Sydkorea i mars och givetvis mot OS i Milano/Cortina 2026.

Pappa Mikael Hasselborg var coach för Annas lag under junioråren men sedan fick han en ny karriär på tävlingsbanan som medlem i Mats Wranås oldboyslag i vilket ingår också Anders Eriksson och Gerry Wählin. Laget från Sundbybergs CK vann VM Seniors både 2016 och 2017, silver 2018 och brons 2022 och 2024.

*Håkan Sundström
Generalsekreterare i Svenska Curlingförbundet
1982-2012.
Media Relations Officer i World Curling
Federation 1995- 2006.*

*Marcus Hasselborg vid JVM 2005.
Foto: Håkan Sundström*

*En stolt coach Mikael Hasselborg med guldlaget i junior-VM 2010 med från vänster Anna Huhta, Sara McManus, Agnes Knochenhauer, Jonna McManus och skippern Anna Hasselborg.
Foto: Leslie Ingram-Brown.*

Rapport från årsmötet

Föreningens årsmöte hölls i början av april i Söråkers Folkets Hus. Dryga 20-talet medlemmar hade sökt sig till den trevliga mötesplatsen. Efter en inledande kaffestund inledde föreningens ordförande med att berätta om sitt idrottsliv och lite till.

Resan från ung tjej i "gubbspporten" curling i Härnösand till två OS-guld plus ett antal andra mästerskaps-guld är onekligen en spännande historia. Anette pekar på två förhållanden som hon anser vara nycklarna till framgång. Hennes lag var föregångare när det gällde att införa ordentlig fysträning och att man var mer riskbenägen i sitt spel. Anette tror också att det faktum att de olika medlemmarna i laget var olika personlighetstyper blev ytterligare en framgångsfaktor.

Anette som arbetat som försäkringsmatematiker, där riskbedömning är ett naturligt inslag, har varit till nytta i curlingspelet. Efter 2010 splittrades hennes lag, men Anette har fortsatt på lägre nivå, men curlingframgångarna har bland annat lett till en hel del uppdrag i tv-serier m.m., bland annat Let's dance. Sedan några år är hon återbördad till Härnösand efter att ha bott många år i Stockholmstrakten.

Anette Norberg

Mötesdeltagare på Söråkers Folkets Hus

Förhandlingarna

Årsmötesordföranden Kjell Carnbro ledde som vanligt förhandlingarna med van hand och några större diskussioner uppstod aldrig. Efter till Värmland flyttade Mats Hamberg, valdes Bo Håkansson, Härnösand, in i styrelsen. Verksamhetsplan och budget antogs enligt styrelsens förslag och finns presenterat i föregående nummer av VIA.

Ett orosmoment för föreningen är medlemsutvecklingen som styrelsen uppmanades att ta tag i.

Leif Bolin

Årsmötesordföranden Kjell Carnbro

Sällskapets styrelse 2025

Anette Norberg, ordförande, anette.curling@hotmail.com

Leif Bolin, vice ordförande, bolin_leif@hotmail.com

Arne Brorstad, kassör, arne.brorstad@live.se

Bo Håkansson, sekreterare, borune@telia.com

Sven Eklund, ledamot, eklund_sven@hotmail.com

Kari Korpela, ledamot, korpelak4@gmail.com

Ewa Lindstrand, ledamot, ewa.lindstrand@telia.com

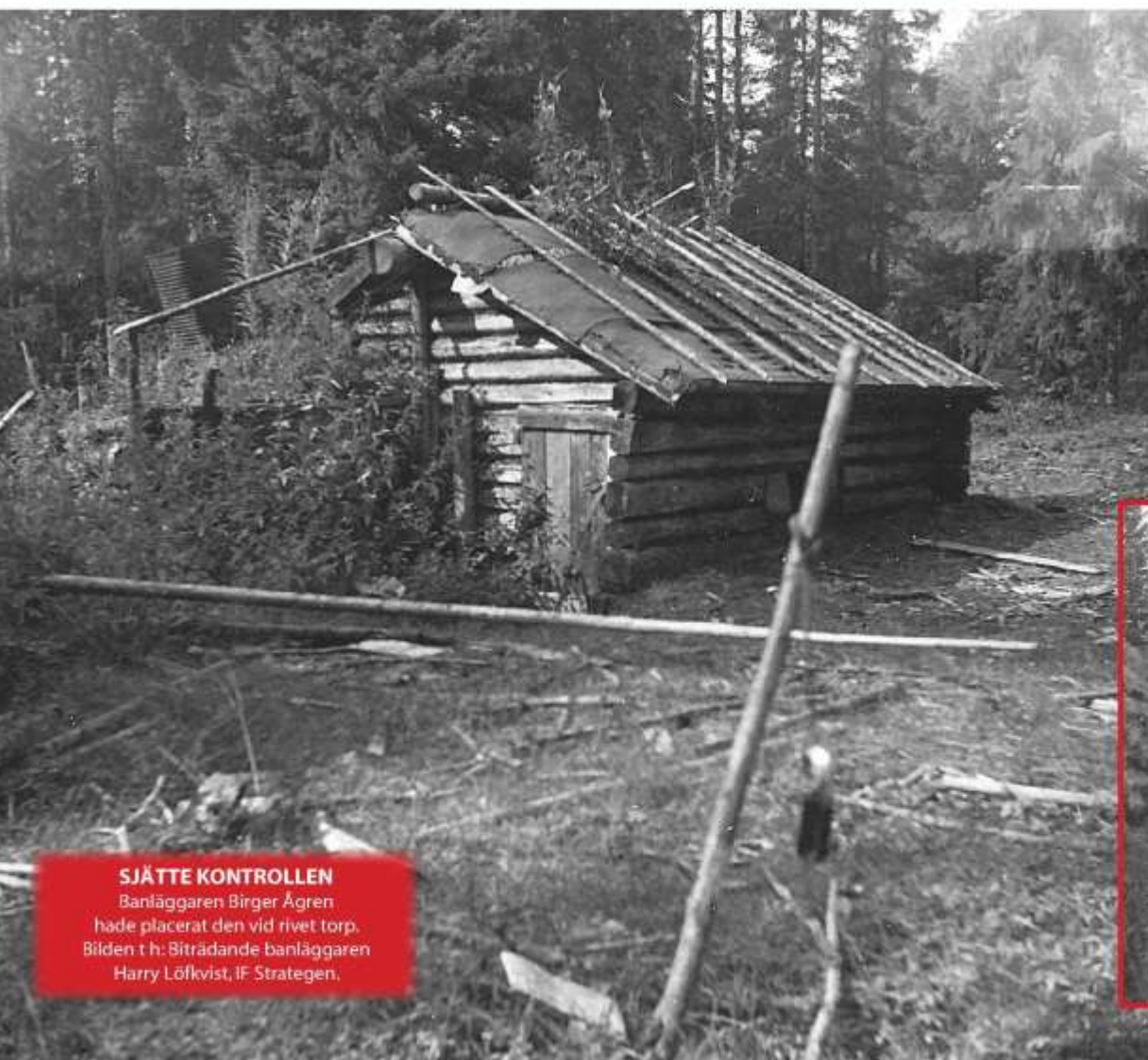
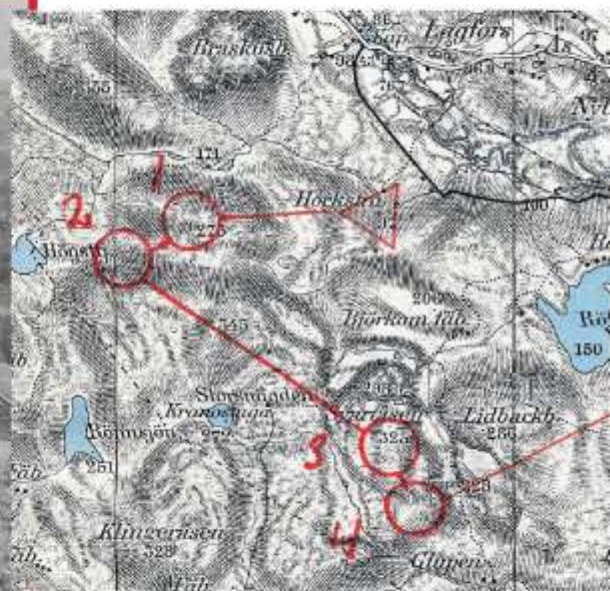
Per-Anders Westin, ledamot, pawestin@hotmail.com

*Ny styrelseledamot,
Bo Håkansson*

Storfavoriten Gunnar – vann SM i L

Gunnars G

Kontroll 1

På jordhöjden - 1 850 meter

Gunnar Hallsten följde mest bjudet från starten. Sökte sig en aning förväg väjde sydligt och körde rätt god st sydost kontrollen så spik på!

Kontroll 2

Stigkröken - 800 meter

Kompass utan svaj!

Kontroll 3

Sydvästra myrspetsen - 3 500 meter

Bergkantlöpning rakt öster. Så god Hallsten tveksamt drog sig av stigen. Insåg den lilla fauten, löpte ned igen då kartan tycktes stämma bra. Kontroll från bergsfoten nord "S" i Svartåsen.

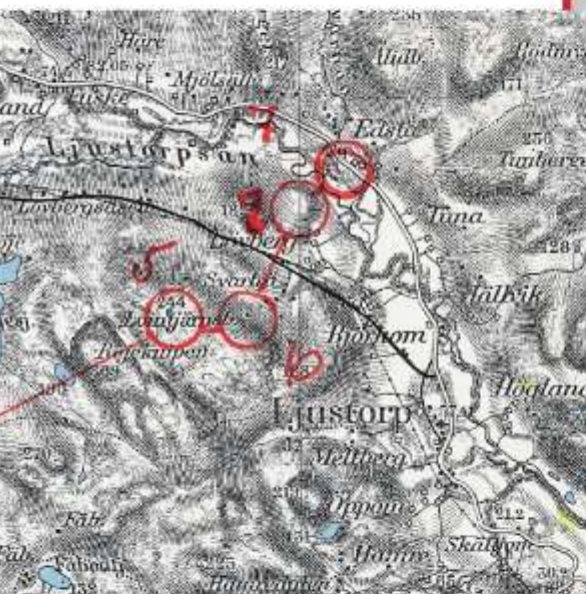
SJÄTTE KONTROLLEN

Banläggaren Birger Ågren hade placerat den vid rivet torp. Bilden t h: Biträdande banläggaren Harry Löfkvist, IF Strategen.

Gunnar Hallsten höll Ljustorp 1948

Sammanställt av Janne Nordin,
Örjan Leek och Per Magnusson

ULD-väg

nde sydligt alternativ
långt upp i bergskanten,
ig till cirka 400 meter

eter
stig i sydöstlig kurs tills
en något för tidigt.
en och körde sedan friskt
trollen togs med kompass
n.

Kontroll 4
Mitt på myren - 700 meter
Kompass.

Kontroll 5
Tjärnens östkant - 4 450 meter
Smått slingrande löpning 500 meter. Sedan sydlig bukt
längs en stig som ej alltid följde önskad riktning. Hallsten
lämnade stigen då Röjeknipens fasta konturer skyttade,
körde uppför och mellan massivet, gick försiktigt ned på
kontrollen - Lomtjärn.

Kontroll 6
Rivna torpet - 800 meter
Rakt på. Rätt lurig torruin.

Kontroll 7
Sydligaste delen av inägan - 1 250 meter
Östlig avvikning. Återtågande av kursen då landsväg
passerats sedan rakt på skärmen.

Mål; Snitsel 700 meter

En krispig höstdag 1948 arrangerades det dittills
nordligaste Svenska Mästerskapet i orientering.
Efter frukost (pannkaka) på Lv5 rullade de fyra välfyllda
bussarna ut ur Sundsvall mot hemlighållen destination.
Mer än 150 herrar från vitt skilda delar av landet fick så
småningom ta sig an en 15 km-bana med 7 kontroller -
från Hockstra till Edsta - i natursköna Ljustorp.
Medelpadingarna själva hoppades på bl a Sven Sjöström från Indal
och Yngve Björklund från Njurunda IK men de försvann tidigt;
Sjöström fick startförbud då tävlingen avgjordes lite väl
nära in på hemtrakterna och en övertänd Björklund sprang
"vårdshus förbi" tredje kontrollen utan att stämpla.
Einar Asplund Erikslunds SK blev nu bästa medelpading på 80:e plats
och Martin Udén Njurunda IK blev 152:a. Nils Sedin Sidensjö bästa
västernorrälänning på 35:e plats, Sixten Hägglund Själevad 41:a och Oskar
Strandberg OK Nolaskogsarna löpte med två vänsterskor (!) in på plats 170.

	Sträcktider till							Sluttid
	I	II	III	IV	V	VI	Mål	
1. G. Hallsten, I. 5, Östersund	15	8	29	4	30	8	12.35	1.46.35
2. J. Knutning, I. 5:a IF, Östersund	14	6	29	3	35	8	13.01	1.48.01
3. A. Wallström, Rutviks SK	15	6	31	3	33	11	11.09	1.50.09
4. R. Johansson, Säffle OK	15	6	32	3	33	8	13.33	1.50.33
5. N. Sköldmark, Edsbyns IF	15	6	31	3	33	8	14.33	1.50.33
6. H. Wiklund, IFK Bergvik	20	5	35	3	29	8	11.08	1.51.08
7. W. Gustavsson, Stigfinnarna, Sthlm	15	6	33	4	32	8	13.20	1.51.20
8. S. Blomqvist, Arméns Jägarsk., Kiruna	15	6	30	4	36	8	13.04	1.52.04
9. S. Lundgren, IFK Arboga	17	6	28	4	36	9	12.45	1.52.45
10. H. Styf, Avesta IF	14	6	32	2	36	9	14.16	1.53.16

Gunnar Hallsten

Född: 14 mars 1920 i Svaningen, 8 mil norr Strömsund

Död: April 1999 i Upplands Väsby

Klubbar: 15 Östersund och Stigfinnarna i Stockholm

- 1942: Fält-SM 2:a
- 1943: Fält-SM 1:a, Fält-SM lag 1:a
- 1944: SM-kavle 1:a, SM ind. 14:e, Fält-SM 1:a
- 1945: SM-kavle 3:a
- 1946: SM-kavle 1:a, SM ind. 2:a, Nordisk landskamp 4:a,
Fält-SM 1:a, Fält-SM lag 1:a
- 1947: SM-kavle 1:a, Nordisk landskamp 2:a
- 1948: SM-kavle 3:a, SM ind. 1:a, Nordisk landskamp 7:a
- 1949: Nordisk landskamp 4:a

Framröstad som Sverige bäste orienterare 1948.
3 segrar i fjällorienteringen.

Våra kaféträffar

Kaféträff med ishockeylegendarer

Ett knappt 30-tal personer hade samlats i SCA-Arena i Timrå för att träffa och lyssna på några ishockeylegendarer från Västernorrland, Björn Palmqvist och Kent Lindgren. Meningen var att även Henna Svensson skulle vara med, men en operation av ett knä satte hinder i vägen. Vi hoppas få återkomma med en träff med Henna. De tre bildade på sin tid en fruktad kedja; Henna som center och spelfördelare, Kent som framspelare och passare och Björn som målgörare. Ja, de första två gjorde mål också, inget snack om det.

Björn, född på Ulvön och uppvuxen i Bjästa. Började spela i Bjästa IF och kom så småningom till Alfredshems IK, numera Modo, där han så småningom hamnade ihop med Kent och Henna.

Kent* från Sundsvall började sin karriär som 13-åring i Heffners IF, som då spelade i division II. När han var 17 år värvades han till Strömsbro IF i Gävle i högsta serien med bland andra Masen Karlsson och Perra Herdin. Så småningom värvades han till Wifsta/Östrand IF där också Henna fanns. Efter visst rabalder hamnade han och Henna i Alfredshems IK där alltså Björn fanns.

Kedjan fick vara med på juniorlandslagets Bläger på Bosöm vilket uppmärksammades av flera klubbar och landslagsledningen med Arne Strömberg i spetsen. Kedjan fick chansen i en landskamp mot Kanada i Ö-vik. Djurgården var på bettet och hela kedjan hamnade i storlaget Djurgården. Övergången var väl inte helt en enligt reglerna så det blev en kortare tids avstängning. Björn blev trogen Djurgården resten av karriären, 12 säsonger och spelade bland annat 164 landskamper och deltog i två olympiska spel. Han är stor Grabb nr 67. Numera är han återbördad till Västernorrland, boende på Granudden i Härnösand nära sina fiskeplatser.

Kent blev kvar ett par säsonger i Djurgården. Spelade sedan i Borås och blev tränare i Kramfors och avslutade i moderklubben Heffners IF. För Kent hann det bli 1 A-landskamp och 5 B-landskamper Kent hade jobbat både som målare och brandman, men också utbildat sig till massör och det blev hans yrke efter att han lagt ishockeyn på hyllan. Och inte vilken massör som helst, näst in till världsberömd. Svennis Eriksson, bl a, uppmärksammade hans kunnande och han fick ofta åka och hjälpa till att kureras. Svennis stjärnor som behövde hjälp. Fortfarande idag rycker in när någon behöver kureras.

Kent Lindgren, t.v. och Björn Palmqvist

På frågan vem som var den bästa tränare dom haft svarade de direkt och samstämmigt "Kabben" Berglund i Modo. Arne Strömberg i landslagsledningen var Kent mindre imponerad av, men det är han ju inte ensam om.

-Kabben var noga med detaljer. De taktiska råd han gav oss var "håll tätt bakåt", mål gjorde vi ju ändå, säger Kent. Vår styrka var ju passningsspelet.

Många roliga episoder kom fram under kvällen i SCA-Arena. En måste berättas. Björn låg i lumpen i Sollefteå och skulle till Timrå för match mellan Alfredshems IK och Wifsta/Östrands IF, kom sent och rusade in, men stoppades av inläppsvakterna.

-Ingen kommer in utan att betala, sa vakten.

-Men jag skall ju spela, svarade Björn, som inte hade någon plånbok med sig.

-Spelar ingen roll. Ingen kommer in utan att betala.

Lagkamraterna började bli oroliga och skickade ut mv Gunnar Beckman för att leta efter Björn och fick se honom och bad honom skynda sig. Björn skrek att han inte kom in utan att betala så Gunnar halade fram en 50-lapp, så Björn kunde lösa in sig.

-Det är enda gången jag måste betala för att få spela, säger Björn.

Frågan är om inte Timrå IK är skyldig Björn 50 kronor.

Under slutet av träffen tittade några av dagens stjärnor i Timrå IK in för att byta några ord Kent och Björn. Både Anton Lander och Jonathan Dahlén har fått hjälp av Kent med att komma till rätta med skador. Även Didrik Strömberg kom in morsade.

Leif Bolin

*Den som vill läsa mer om Kent Lindgren kan vi hänvisa till en artikel i VIA nr 39. Kan hittas på vår hemsida www.rf.se/vihs

Lena Wallgren vald till vice ordförande i Svenska Fotbollförbundet

Vid Svenska fotbollförbundets årsmöte i mars utsågs Lena Wallgren till 1:e vice ordförande i styrelsen. Därmed blir hon av de verkliga makt-havarna som ska leda det idrottsförbund som det blåst en hel del kring under det senaste året.

Fredrik Reinfeldt fick inte förnyat förtroende som ordförande och när hans ersättare Simon Åström skulle formera den nya styrelsen så placerade han Norrlandsrepresentanten och ordföranden i Medelpads fotbollförbund på posten närmast sig.

- Otroligt hedrad, väldigt glad och lite överraskad, säger Lena själv.

Hon är inne på sin tredje mandatperiod i förbundsstyrelsen. Valdes in 2021 och är vald fram till 2026. Sitter gärna kvar ytterligare någon period, om förtroendet finns, för att hinna utveckla en del av de tankar som den nya ordföranden bär med sig.

Ska man döma av historien så blir det säkert en fortsättning. Bakom sig har hon faktiskt ett halvsekel av förtroendeuppdrag inom svensk fotboll. Kom in i styrelsen i GIF Sundsvall som representant för damsektionen 1976 då Giffarna fortfarande hade damfotboll på programmet. Fortsatte inom Sundsvall DFF när föreningen bildade eget. Valdes in i Medelpads fotbollförbunds styrelse 1983. Tog över ordförandeposten i MFF 2010 och har hållit i klubban sedan dess.

-Det är engagemanget som driver mig. Jag gillar att vara med och påverka och tror också att jag haft kraft att åstadkomma förändringar, säger hon när jag frågar om drivkraften till det mångåriga ledarskapet.

Hon är en av sju ledamöter i förbundsstyrelsen. En styrelse som på sitt sätt är noggrant koreograferad. Tre ledamöter som representerar de geografiska delarna i Fotbolls-Sverige, Norrland, Svealand och Götaland. Tre ledamöter som representerar elitorganisationerna inom svensk fotboll. Plus ordföranden.

Lena Wallgren är alltså Norrlands röst i sammanhanget. Sju av förbundets 23 distrikt faller under hennes domvärjo: Norrbotten, Västerbotten, Ångermanland, Medelpad, Jämtland-Härjedalen, Hälsingland och Gästrikland.

Lena Wallgren

-Vi i styrelsen har ju givetvis ett gemensamt ansvar för hela Fotbollsverige, men man kan väl säga att jag dessutom förväntas föra in Norrlands perspektiv och utmaningar i den diskussion vi för och de beslut vi tar, säger hon.

Rent praktiskt tar sig det bland annat uttryck i att Lena inför styrelsemötena stämmer av de frågor som ska tas upp, lyssnar och fångar upp de tankar distriktsordförandena har. Ibland i form av fysiska sammankomster, ibland i form av ett Teams-möte.

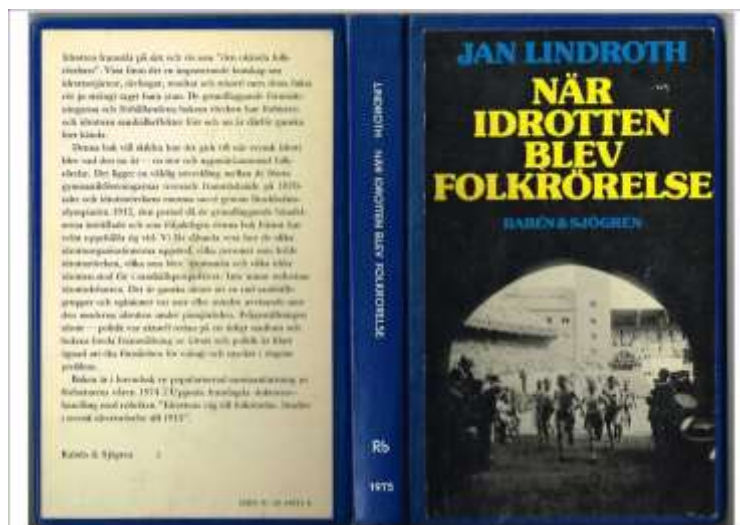
När jag ber Lena lista några av de särskilda utmaningar som Norrlandsfotbollen står inför tar hon upp behovet av fler och bättre anläggningar och de tuffa ekonomiska villkoren. Långa reseavstånd och dessutom i vissa fall få snabba och praktiska resemöjligheter. Sånt tär både på föreningarnas kassa och utövarnas motivation att satsa.

Det sistnämnda har lett till att förbundet inför den här säsongen på försök delat upp div 2 Norrland för herrarna i två delar, en sydlig och en nordlig under våren och sedan ett gemensamt slutspel under hösten. Avsikten är att kunna minska resandet något utan att det ska gå ut över den sportsliga konkurrensen.

Slår det här väl ut så kommer det säkert att få efterföljare även på damsidan, konstaterar Lena Wallgren, som kunde glädjas åt rekordmånga hejarop och gratulationer på sociala medier när det blev klart att hon tar på sig ledartröja nr 2 i Fotbollssverige.

Kjell Carnbro

Idrottens väg till folkrörelse, dess betydelse för svensk idrottsrörelse

Det är i år 50 år sedan Jan Lindroth presenterade sin doktorsavhandling, "Idrottens väg till folkrörelse". Avhandlingen presenterades inom historiedisciplinen. Är det ett skäl - en avhandling om idrott inom historieämnet - att betrakta den som nyskapande forskning? Om jag som lekman på området skulle våga uttala mig i frågan om forskningskvaliteten i "Idrottens väg till folkrörelse" så blir det nog snarare att jag vill argumentera för att den förändrade de stora ledarnas syn på idrottsrörelsen och därmed också synen på idrott under senare delen av 1970-talet och ca 15 år framåt.

Jan Lindroth

Hur bedömer man vad som är bra forskning och vad som är avgörande och viktiga nya forskningsrön? Hur ofta har det inte visat sig att det som bedömts som "forskningsgenombrott" några år senare inte alls blivit den succé som experterna förutsåg och även det omvända har vi sett; avhandlingar som bedömts som knappt godkända har några, och ibland många, år senare visat sig vara grunden för ett nytänkande inom området.

Som lekman förefaller det mig något "enkla" att bedöma forskningens effekter inom medicin och naturvetenskaperna, åtminstone när man ser den noggrannhet och tid som experterna, exempelvis de som ska utse Nobelpristagare, lägger ned för att kunna utse rätt person, den eller de som gjort betydande forskningsinsatser.

Men vad är forskningsgenombrott och "unik" forskning inom humaniora och samhällsvetenskaperna? Inte så enkelt att besvara den frågan.

När historikerna vid Umeå universitet kunde visa att samerna var den första befolkningen i Sapmi ändrade det helt vårt tänkesätt och förståelsen om vad vår urbefolkning är. Det är för mig ett exempel på forskningsgenombrott inom humaniora och samhällsvetenskaperna. När en filosofs arbeten och skrifter leder oss bort från fördomsfulla idéer och fram till förhoppningsvis nya tankar och handlingar är jag benägen att säga att humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning är nyskapande.

Jag har inga direkta bevis, eller statistiska data, eller starka referenser för detta påstående annat än min egen erfarenhet som då ung idrottsledare i början av 1970-talet och sedan väldigt aktiv inom Riksidrottens ledning, RS-ledamot, ledamot i många arbetsgrupper inom RF och ledamot och ordförande i Specialförbund och Distriktsförbund och givetvis i idrottsföreningar. I brist på statistiska data och forskarens sakkunskap och referenser till annan forskning har jag bara stöd för mina påståenden i mina egna observationer. Jag var där. Jag deltog i allra högsta grad i skeendet och med en eufemism skulle jag därför kunna föra mina iakttagelser och observationer till gruppen "anekdotisk evidens".

För att förstå betydelsen av "idrottens väg till folkrörelse" måste man känna till den enorma betydelse som Idrottsutredningen "Idrott åt Alla" hade för tänkandet och agerandet inom svensk idrottsrörelse.

Som ung doktorand i pedagogik hade jag en mycket idrottsintresserad professor och han såg att några av hans "elever" var väldigt intresserade av idrott. "Min" professor – jag benämner honom ofta så – var i sanning en speciell person, i positiv mening. Han tyckte nämligen att vi, förutom att ägna oss åt våra egna studier och egna fysiska aktiviteter och i bästa fall läsa om idrott som den beskrevs på tidningarnas sportsidor, borde läsa idrottslitteratur som Per Olov Enquists Katedralen i München och Sekonden t.ex. "Min" professor startade därför en sorts miniseminarie, snarare studiecirkel, kring idrott. Förvisso fanns där P.O. Enquists böcker bland verken som skulle studeras, men det tunga och viktiga var Idrottsutredningen "Idrott åt Alla". Den ägnade vi oerhört mycket tid åt.

Idrottsutredningen

När jag var ombud på mitt första Riksidrottsmöte (RIM), ordförande i Sveriges Akademiska Idrottsförbund som jag då var, var jag förmodligen det yngsta ombudet. Jag var förmodligen också, med undantag av ledamöterna i Idrottsutredningen som Karl Frithiofson, Tore Brodd, Ulf Lönnqvist t.ex. som ofta stod i RIM-talarstolen, den kunnigaste bland ombuden vad gällde kunskap om Idrottsutredningen. Tack kan jag i dag säga till min professor för den kunskapen. Den som hade den kunskapen förstod lätt vad allt handlade om på Riksidrottsmöten och i RF och i Riksidrottsstyrelsen (RS). Det var att implementera det, eller som det då hette att "verkställa Idrottsutredningens intentioner".

Idrottsutredningen var egentligen ett enda stort utbildningsprojekt som talade om behovet av ledarutbildning och hur den skulle kunna finansieras för den, som utredningen såg, snabbt växande idrotten. Utan ledare och utan ledarutbildning växer inte idrotten. Så allt prat på RF och på Riksidrottsmöten och när RF träffade företrädare för Special- och distriktsförbunden handlade om utbildning och framför allt utbildning av ledare. Den viktigaste avdelningen på RF var givetvis utbildningsavdelningen där Bengt Sevelius blivit utbildningschef och när han blev vice VD var det Bengt Wallin som ledde utbildningsexpansionen inom RF och idrotten.

Jan Lindroths avhandling kom 1974 och vi läste den i vår "seminarieserie" på hösten 1974. Den gjorde inget större intryck på mig då. Jag förstod inte riktigt vad det rörde sig om, en massa herrar som i det förflutna gjort, enligt författaren, viktiga insatser för idrotten. Poängen, som jag förstod senare, detta om definitionen av folkrörelse och att idrottsrörelsen var en folkrörelse var inget som slog an.

Den idrottsvärld på central nivå som jag ingick i då från början av 70-talet var helt "styrd" av idrottsutredningens utbildningstänkande. Idrottsutredningen nämner mycket sparsamt att idrotten är en folkrörelse, men ger ingen definition och framhåller inte det som något unikt eller viktigt. Jag hittar inte ordet idrotten som folkrörelse i idrottsutredningen mer än högst 3-4 gånger i en skrift på dryga 200 sidor. Utbildning och planer, gärna femårsplaner, talas det däremot ständigt om i "Idrott åt Alla" och femårsplaner leder för mig snarare tankarna väldigt långt bort från begreppet folkrörelse.

Idrotten som folkrörelse

På RIM 1977 pratades det inte mycket om idrotten som folkrörelse. Diskussionerna rör sig om idrotten som växer och RF som ska samla all idrott inom sig, för det stärker idrotten som samhällskraft. Det krävs mer statliga resurser både till forskning om och för idrott och framför allt till utbildning för alla dessa ledare som nu kommer att behövas inom idrotten.

Men så händer något inom det ledande idrottsledarskiktet och jag tänker närmast på Karl Frithiofson, ordförande i RS och de ledande tjänstemännen i RF, VD:n Bo Bengtsson, vice VD Bengt Sevelius och utbildningschefen Bengt Wallin. De börjar prata om idrottsrörelsen som folkrörelse och "Forskningen säger" att idrottsrörelsen är en folkrörelse, "forskningen visar" osv....och starkare argument än att hänvisa till att "forskningen säger" finns som bekant inte.

När nu folkrörelsemänniskor som Karl Frithiofson, aktiv sedan ungdomen i fackföreningsrörelsen och ABF talar och skriver och argumenterar så finns nästan alltid detta med idrotten som folkrörelse med. Om man skulle kunna räkna hur många gånger Karl Frithiofson i sina tal och skrifter från det att han valdes till ordförande i RS 1969 och tio år framåt använde ordet folkrörelse och jämföra det med tio år från 1979 till slutet på hans ordförandeperiod 1989 skulle det bli stor skillnad.

Under den första tioårsperioden som ordförande var det väldigt sällan Karl Frithiofson använde uttrycket idrotten som folkrörelse. Under den andra tioårsperioden fanns däremot nästan alltid orden idrotten, Sveriges största folkrörelse, med i hans tal och skrifter. Läs anslagsframställningar, läs debattartiklar så finns det där; idrotten, folkrörelsen och nästan med automatik kommer att idrottsrörelsen är den största folkrörelsen. Men det är som sagt inte bara Karl Frithiofson, som pratar om folkrörelsen, det gör många andra också. Folkrörelsemannen Tore Brodd, dåvarande ordförande i Svenska Fotbollförbundet, pratar nu t.o.m. om fotbollen som folkrörelse.

Idrottens väg till folkrörelse

Man frågar sig då vad är det som lett till detta, nästan paradigmskifte skulle man nog säga i dag. Vad har hänt och varför? Vilken forskning är det då ledarna hänvisar till som säger att ”forskningen visar” och ”forskningen säger” att idrottsrörelsen är en folkrörelse. Jo, det är Jan Lindroth som i det här fallet är ”forskningen som visar” och ”forskningen som säger”. Det är då hans avhandling ”Idrottens väg till folkrörelse” som är ”forskningen som visar” det.

Jag hade som sagt läst avhandlingen ”Idrottens väg till folkrörelse” tre-fyra år innan det här som jag vill kalla paradigmskiftet, ägde rum. Från att ständigt ha hört hänvisningar till ”Idrott åt Alla” och krav på pengar för ett växande behov av utbildning blev det nu att höra och läsa om idrotten som folkrörelse och vad det betydde för idrotten. Själv kunde jag inte erinra mig när jag 1974 läste Lindroths avhandling ”Idrottens väg till folkrörelse” att den innehöll sådana ”revolutionerande” forskningsresultat som skulle ändra de ledande idrottsledarnas attityd och argumentation för idrotten; en attityd som ledde till nya handlingar och ny inriktning för idrottsrörelsen.

Så det blev att läsa ”Idrottens väg till folkrörelse” igen och nu mera noggrant och visst finns argumenten där. De nio kriterier som då ansågs vara krav för att definieras som folkrörelse finns ju mycket tydligt analyserade och granskade när de appliceras på idrottsrörelsen. Vissa av kriterierna uppfyller idrotten med råge. Något kriterium – idrottens oberoende t.ex. – kan diskuteras menar Lindroth, men det finns ingen tvekan; Idrottsrörelsen är en folkrörelse, vilket skulle bevisas. ”Forskningen säger det...”.

Idrottsrörelsens eget studieförbund

Begreppet folkrörelse kom också väl till pass som ett starkt hjälpmedel när Bengt Wallin och ledande tjänstemän på RF ville bilda ett idrottsrörelsens eget studieförbund. Det var enligt Bengt Wallin enda sättet för idrotten att kunna finansiera och genomföra de stora utbildningsinsatserna som krävdes för att klara den expansion som idrotten stod inför. Flera idrottsorganisationer skulle rymmas under RF:s paraply, massor med flera ungdomar skulle engageras i idrotten, det som senare kom att bli projektet ”2 ska bli 3”. Allt och alla skulle utbildas.

Det var lättare sagt än gjort att få Riksidrottsstyrelsens stöd för att bilda ett eget studieförbund, det var väldigt, väldigt svårt. Karl Frithiofson ville inte. Han var i sig inte emot att ett studieförbund skulle kunna hjälpa till med utbildning inom idrotten, men han ville inte ha ett ”eget” studieförbund. När Karl Frithiofson var emot, då var också Ulf Lönnqvist emot. Tore Brodd var också emot, för varken han eller fotbollen – det sa han också – förstod varför man skulle ha ett idrottens studieförbund.

Med ordförande och vice ordförande i RS och den inflytelserika Ulf Lönnqvist som nejsägare var det naturligtvis omöjligt att få igenom ett förslag att bilda ett eget studieförbund. Hur dyrkar man upp ett sådant lås? Jo, folkrörelsebegreppet kom nu väl till pass.

Eftersom det nu var ett väletablerat faktum – inte minst hos Karl Frithiofson – att idrotten var en folkrörelse, så kunde han övertygas om att ABF – det studieförbund som Karl Frithiofson kunde tänka sig söka samarbete med för att få hjälp med utbildningsexpansionen – ska utbilda människor i sina medlemsorganisationer. Det är SAP, det är Unga örnar, det är de många fackförbunden och det är massor av människor i ABF:s egna medlemsorganisationer som ska utbildas. ABF varken orkar, eller har möjligheter, att hjälpa idrottsrörelsen, Sveriges största folkrörelse, med utbildning, argumenterade Bengt Wallin. Idrottsrörelsen måste alltså ha ett eget studieförbund.

Den argumentationen förstod Karl Frithiofson och sa då – och nu det lät väldigt självklart – att idrottsrörelsen, Sveriges största folkrörelse, måste ha ett eget studieförbund.

När Karl Frithiofson ändrat uppfattning gjorde även Ulf Lönnqvist det. Tore Brodd, som den kloke idrottsledare han var, sa att vi i fotbollen förstår fortfarande inte idén med ett eget studieförbund, men om ni – det sa han då till kamraterna i RS – tycker att det är bra för idrotten är givetvis fotbollen med.

Idrottsrörelsens studieförbund, SISU, bildades 1985 och det var att idrottsrörelsen definierades som en folkrörelse, Sveriges största dessutom, som möjliggjorde detta. SISU blev en succé som så småningom även andra studieförbund – trots ett begynnande motstånd – tyckte tillförde folkbildningen både vitalitet, nytänkande och engagemang.

Karl Frithiofson får, när han lämnar ordförandeskapet i SISU, tillsammans med Bengt Wallin, Folkbildningsförbundets högsta utmärkelse för stora insatser inom utbildningen. Tänk vad rätt tolkning av ordet folkrörelse innebär; en förändring av tankarna hos ledande och inflytelserika idrottsledare och folkbildare och ett eget framgångsrikt studieförbund för idrotten blev resultatet. ”Forskningen visar....”

Nyskapande forskning

Om min egen, den inledningsvis skapade definitionen att humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning är nyskapande om den leder oss till nya tankar och handlanden, då är definitivt Jan Lindroths avhandling från 1974 nyskapande forskning.

Den gav nämligen, med historien som bakgrund, stöd för nya och framtidsinriktade handlingar. Den skapade en stolthet inom idrottsrörelsen som gjorde att idrottsledarna rätade på ryggen.

Lindroth säger själv i sin avhandling att idrottsledare, även de mycket stora och internationellt aktade idrottsledarna, inte gärna talade om idrotten som en folkrörelse. De ville inte, kanske kände de sig inte riktigt lika ”viktiga” och betydelsefulla som andra folkrörelseföreträdare. Lindroth uttrycker det så här i avhandlingen: ”De tongivande idrottsledarna avstod medvetet från att använda en beteckning de inte uppskattade.

Med Jan Lindroths avhandling blev det ett nytänkande inom folkrörelsen idrotten och en stolthet att vara idrottsledare. Vem vill inte säga att man är ledare för och i Sveriges största folkrörelse och vem vill inte säga att man varit med att skapa ett studieförbund?

Jan Lindroths avhandling bidrog, som jag försökt visa, till ett nytt tänkande och framtidsinriktade handlingar inom idrotten och den förstärkte bilden av idrott som kultur och kulturskapande aktivitet. Det är för mig epokgörande humanistisk/samhällsvetenskaplig forskning.

Walter Rönmark

Leffes Luringar

- # Sträckbänkar används inte i samma utsträckning som förr.
- # Det sägs att ingenting är omöjligt, men igår gjorde jag ingenting och det var fullt möjligt
- # Är det ok att i antikvitetsbutiken fråga om dom fått in något nytt?
- # Apropå Northvolt. Som batteritillverkare gäller det att hålla ordning på plus och minus.
- # Märkligt att så många skäms för sina kroppar, men så få för sina hjärnor.
- # Liktydig är en synonym till synonym

Tomas Tiberg - En utböling sticker fram näbben

Jag tänker ta upp biskopens i Härnösand stafett-pinne från oktobernumret 2022 av VIA.

"En sund själ i en sund kropp". Jag kommer ihåg när jag första gången hörde detta valspråk.

Det var av provinsialläkaren i Leksand, där jag då bodde, och var klasskamrat med hans son.

Doktorn såg enormt belåten ut när han lärt ut detta. Men för att inte låta renlevnaden gå till överdrift så kompletterade han något senare med en limerik:

Det var en ung man från Canberra
som varligt drogs hem på en kärra skrek
-Hej gamle as ge mej ännu ett glas
mitt tillstånd kan intet förvärra.

Nåväl balansen mellan kropp och själ, den kan ju vara på både det ena och det andra sättet. Många hjältar har omskrivits i denna kolumn. Nu är det dags för rapport från en soffliggare.

Men det började förstås rätt bra. Det gör det väl för dom flesta, med en hel del träning.

Men när realskolan i Leksand tävlade mot dito Rättvik fick man så se Hasse Börjes, senare OS-medaljör på skridsko, svepa fram. Han gjorde liksom allt på en gång. Rusade direkt från kulringen till ansatsbanan i längdhopp och därifrån en sväng till höjdhoppet. Han vann allt så vitt jag minns. Vi andra stod som fågelholkar.

En fetsmäll förstås. Men det gäller att inte ge upp. Jag hoppade stav med stören till en hässja och lyckades komma ett par decimeter högre än dom 1,55 utan stav. Med stålstav blev det sedan ännu lite högre. Med Duplantis har ju det här mer urartat till en katapultgren.

Men vi medelmåttor kastar inte in handduken så lätt. Jakten på den sunda själen, via kroppen fortsatte.

Och jag vann visst skolmästerskapen på 100 meter på gymnasiet i Borlänge. Det var bara det att alla andra som kunde springa var uttagna till träningsläger, JVM i hockey tror jag det var. Lars-Erik Sjöberg till exempel. Som förste icke-nordamerikan fick han sedermera ikläda sig rollen som kapten för ett NHL-lag, Winnipeg Jets.

I mycket handlade uppväxten om sport på is. Född i Västergötland slog man med en väldigt krokig klubba på en illröd boll. Men föräldrarna ville hem till Dalarna och så blev det Leksand. Där möttes jag av en boll som var svart och visserligen rund men också platt, som en ovanligt tjock skiva pumpnickel. En sjuårings första möte med pucken.

Inte heller där skördades några lagrar, även om det var kul. Mitt största ishockeyminne där var att jag fick intervjua Nisse Nilsson vid en sammankomst med kyrkans kvällsgrupp. Nisse som fick pucken att "gliiida in i mååååål" i Hylands tappning.

När pastorn propsade på att det skulle sjungas en psalm också, stod Nisse bakom och twistade lite diskret.

I Leksand fick jag också njuta av Lill-Strimma Svedberg framfart när han i fyra år spelade för lokala rivalen Mora. Det var soloräder som man knappt kunde drömma om. DubbelNisse och Strimma samtidigt. Det blev nästan för mycket. Så vitt jag kommer ihåg spelade Strimma nästan oavbrutet. Och drack kopiösa mängder vatten.

Hockeyintresset var grundat och nu närmar jag mig äntligen denna tidnings egentliga läsekrets. Jag flyttade till TT:s redaktion i Sundsvall. Vad ishockey anbelangar fick jag ånyo lära om. Det var inte pucken längre utan pöcken. Och nu fick jag återse saftpiraterna, Wifsta-Östrand alltså, i ny skepnad, förvandlade till Timrå. Dock tyvärr utan Strimma som gått till dom sälliga pöckarnas ängder. Och Alfredshem som tillika blivit MoDo.

Jag jobbade aldrig som sportreporter men det blev ändå en del intervjuer. Särskilt minns jag en med den åldrade legenden Krutov, som blivit utsläppt ur Sovjetunionen för gott uppförande. Han hade misslyckats i NHL och njöt nu sitt otium med pensionärs-gympa och spel i Brunflo IK. Det kändes stort att försöka kommunicera med honom även om språkbarriären var närmast överstiglig.

Och nu har ju äntligen Lill-Strimmas ande slagit ut i full blom. Timrå tycks fast förankrat i högst serien. Medan det för MoDo tyvärr blir ett omtag till. Nåja, se på Brynäs, det hårdar.

Själv har jag alltid suttit i baksätet, och trivs rätt bra med det. Men visst blir man inspirerad åt det hållet där den sunda själen lär ska finnas. Inspirerad av dom som kan. Och ibland drömmer jag om när jag var ung, för två år sedan alltså, när jag bara var 76. Det var tider det!

Tomas Tiberg

L A D S

Sundsvall

Kläder för den moderne mannen

Föreläsningar och Curlingevent

anetteconsulting@gmail.com

www.anettenorberg.se, 070-390 11 15

Sök projektstöd för landsbygdsutveckling

Under 2023-2027 kan organisationer söka projektstöd för lokalt ledd landsbygdsutveckling i Timrå, Sundsvall, Ånge och Bräcke kommun.

Kontakta Leader Mittland Plus så berättar vi mer.

www.leadermitt.se

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Medverkande i detta nummer:

Kjell Carnbro – Journalist och tidigare chefredaktör för Norra Sveriges Affärer och Företag och Sundsvalls Tidning m flera andra tidningar. Aktiv som ledare i Alnö IF.

Örjan Leek – Fotograf med företaget Profilbild i Härnösand. Innehavare av ett stort bildarkiv med bland annat idrottsbilder.

Anette Norberg - Ordförande i VIHS, Curlingspelare, bott i Stockholm i 35 år, numera boende i Härnösand, styrelseledamot SOK 2015–2023.

Walter Rönmark- Mångårig styrelseledamot i flera idrottsorganisationer som Riksidrottsförbundet, SISU Idrottsutbildarna och Svenska Bordtennisförbundet mm.

Håkan Sundström – Generalsekreterare i Svenska Curlingförbundet 1982–2012, Media Relation Officer i Internationella Curlingförbundet 1995-2006.

Ola Thelberg – Journalist, tidigare på Tidningen Ångermanland. Mångårigt ledarskap som sekreterare och ordförande i Härnösands Cykelklubb, HCK.

Leif Bolin – Vice ordförande i VIHS:s styrelse, tidigare ledamot av SISU:s förbundsstyrelse och ordförande i SISU Västernorrland samt ordförande i IBK Sundsvall.

Tomas Tiberg - Journalist, bördig från Leksand, tidigare medarbetare på Radio Västernorrland och Mitt-Nytt.

Om sällskapet

Västernorrlands Idrottshistoriska Sällskap, VIHS, har som ändamål att väcka och underhålla intresset för idrottshistoria huvudsakligen i Västernorrland men också idrottshistoria i allmänhet. Sällskapet anordnar kaféträffar och föreläsningar med olika gäster på olika platser i länet. VIHS åtar sig också att hålla föreläsningar för andra föreningar. Sällskapet ger ut en tidning - Västernorrlands Idrottsarv 4 gånger per år.

Medlem blir man genom att inbetala årsavgiften 225 kr för privatpersoner och föreningar, samt 300 kr för två personer i en familj, till plusgiro 59 77 71-5 eller bankgiro 750–5266.

Föreningen är öppen för alla och har för närvarande drygt 140 medlemmar huvudsakligen boende i länet men även ett femtontal från andra delar av landet.

Sällskapets styrelse 2025

Anette Norberg, ordförande, anette.curling@hotmail.com

Leif Bolin, vice ordförande, bolin_leif@hotmail.com

Arne Brorstad, kassör, arne.brorstad@live.se

Bo Håkansson, sekreterare, borune@telia.com

Sven Eklund, ledamot, eklund_sven@hotmail.com

Kari Korpela, ledamot, korpelak4@gmail.com

Ewa Lindstrand, ledamot, ewa.lindstrand@telia.com

Per-Anders Westin, ledamot, pawestin@hotmail.com

Redaktionen

Redaktör och ansvarig utgivare: Leif Bolin

Layout: Sven Eklund

Material till redaktionen kan sändas på adresser:

bolin_leif@hotmail.com

eklund_sven@hotmail.com

Hemsida: www.rf.se/vihs

Facebook: www.facebook.com/vihs11

ISSN: 2004-3937 (Online)

Tryck och distribution

Accidenstryckeriet, Sundsvall

SAMARBETSPARTNER
Västernorrland